

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA[YVES BOT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2010. gada 24. jūnijā¹

1. Šajā lietā atbilstošās tiesību normas ir ietvertas Direktīvā 98/71/EK², kuras 17. pantā ir noteikts princips par reģistrētu dizainparaugu īpašās aizsardzības apvienošanu ar aizsardzību, ko nodrošina autortiesības. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka dizainparaugs tiek aizsargāts ar autortiesībām, sākot ar dienu, kad tas ir radīts vai fiksēts kādā noteiktā formā.

2. Ir radies strīds par slavenās, brāļu Kastiljoni [*Castiglioni*] radītās *Arco* lampas reprodukciju starp sabiedrību *Flos SpA* (turpmāk tekstā — “*Flos*”), kura apgalvo, ka tai pieder visas īpašuma tiesības attiecībā uz šo lampu, un sabiedrību *Semeraro Casa e Famiglia SpA* (turpmāk tekstā — “*Semeraro*”).

3. Saskaņā ar faktu rašanās laikā spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem *Arco* lampas dizainparaugs tika nodots atklātībā un *Semeraro* tādēļ varēja izgatavot, importēt no Ķīnas

un pārdot *FLUIDA* lampas, kas atdarina *Arco* dizainparauga formas.

4. *Flos* uzskata, ka, sākot ar Direktīvas 98/71 stāšanās spēkā un ar tās transponēšanu Itālijas tiesību sistēmā, attiecībā uz *Arco* dizainparaugu ir jāpiemēro autortiesības. Līdz ar to tā iebilst, ka *Semeraro* ražo un pārdod *FLUIDA* lampu, un prasa Itālijas tiesai aizliegt šīs lampas pārdošanu.

5. Tāpēc šajā lietā ir jāatbild uz jautājumu, pirmkārt, vai dizainparaugu, kura aizsardzība ir beigusies līdz Direktīvas 98/71 spēkā stāšanās brīdim, aizsargā autortiesības.

6. Apstiprinošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā iesniedzējtiesa jautā, otrkārt, vai tas, ka trešā persona ir likumīgi ražojusi un pārdevusi preci, ar kuru tiek atdarinātas kāda neaizsargāta dizainparauga formas, ietekmē

¹ — Oriģinālvaloda — franču.

² — Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīva par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV L 289, 28. lpp.).

ši dizainparauga aizsardzību ar autortiesībām un vai vajadzības gadījumā ir iespējams noteikt pārejas periodu, kura laikā šāda aizsardzība ir liegta.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — Eiropas Savienības tiesības

1) Direktīva 93/98/EEK

7. Šajos secinājumos es ierosināšu Tiesai nospriest, ka Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, kurā ir paredzēts, ka dizainparaugus, kuru aizsardzība bija beigusies līdz valsts tiesību normu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdim, neaizsargā autortiesības.

9. Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīva 93/98/EEK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu³ stājās spēkā 1995. gada 1. jūlijā⁴.

10. Šajā direktīvā ir paredzēts, ka literārs vai mākslas darbs tiek aizsargāts ar autortiesībām šī darba autora mūža laikā un 70 gadus pēc viņa nāves⁵.

8. Pēc tam es norādīšu iemeslus, kāpēc uzskatu, ka Direktīvas 98/71 17. pants neliedz noteikt saprātīgu pārejas periodu, kādā personas, kuras varēja likumīgi ražot un pārdot precī, ar kuru tiek atdarinātas tāda dizainparauga formas, kura aizsardzība ir beigusies līdz valsts tiesību normu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdim, var turpināt pārdot šo precī.

11. Saskaņā ar Direktīvas 93/98 10. panta 2. punktu "aizsardzības termiņi, kas paredzēti šajā direktīvā, attiecas uz visiem darbiem un tiesību objektiem, ko [tās spēkā stāšanās]

3 — OV L 290, 9. lpp.

4 — Skat. Direktīvas 93/98 13. panta 1. punktu.

5 — Skat. minētās direktīvas 1. panta 1. punktu.

dienā aizsargā vismaz viena dalībvalsts saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem par autortiesībām vai blakustiesībām vai kas atbilst aizsardzības kritērijiem saskaņā ar Direktīvu 92/100/EEK [6].”

12. Saskaņā ar Direktīvas 93/98 10. panta 3. punktu tā neskar nevienu izmantošanas gadījumu, kas noticis līdz tās spēkā stāšanās dienai. Dalībvalstis pieņem vajadzīgos noteikumus, lai it īpaši aizsargātu trešo personu iegūtās tiesības.

15. Minētās direktīvas 17. pantā ir paredzēts, ka “dizainparaugam, ko aizsargā dizainparauga tiesības, kuras reģistrētas dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalsti, saskaņā ar šo direktīvu ir arī tiesības uz aizsardzību atbilstīgi minētās valsts autortiesību likumam, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai kaut kādā veidā noteikts. Kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem, ietverot prasīto oriģinalitātes līmeni, šādu aizsardzību piešķir, nosaka katra dalībvalsts”.

16. Saskaņā ar Direktīvas 98/71 19. pantu dalībvalstīm līdz 2001. gada 28. oktobrim bija jāveic pasākumi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

2) Direktīva 98/71

B — Valsts tiesības

13. Direktīvas 98/71 mērķis ir tuvināt dalībvalstu tiesību aktus dizainparaugu aizsardzības jomā.

14. Šajā direktīvā it īpaši ir noteikts princips par reģistrētu dizainparaugu īpašās aizsardzības apvienošanu ar aizsardzību, ko nodrošina autortiesības.

17. Pirms Direktīvas 98/71 transponēšanas Itālijas tiesību sistēmā 1941. gada 22. aprīļa Likuma Nr. 633 par autortiesību un citu saistīto tiesību aizsardzību⁷ 2. panta 1. punkta 4. apakšpunktā bija paredzēts, ka šādu aizsardzību piešķir skulptūrām, gleznojumiem, dizainparaugiem, gravējumiem un līdzīgiem tēlotājmākslas darbiem, tostarp skatuves dekorācijām un rūpniecībā izmantojamiem, kuru māksliniecisko vērtību ir iespējams

6 — Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīva par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 346, 61. lpp.).

7 — 1941. gada 16. jūlija *GURI* Nr. 166, turpmāk tekstā — “Likums Nr. 633/41”.

nodalīt no izstrādājuma, ar kuru tie tiek asociēti, rūpnieciskā rakstura.

saskaņā ar Likuma Nr. 633/41 2. panta 1. punkta 10. apakšpunktu, nav attiecināma tikai uz tām personām, kuras pirms attiecīgā datuma uzsāka ražot, piegādāt vai pārdot preces, kuru pamatā ir neaizsargāti dizainparaugi.

18. Pēc šīs direktīvas transponēšanas Itālijas tiesību sistēmā šī tiesību norma ar 2001. gada 2. februāra Likumdošanas dekrētu Nr. 95, ar kuru tiek ieviesta Direktīva 98/71⁸, tika grozīta, atceļot šo nodalāmības prasību. Tādējādi ar šo grozījumu tika svītrots Likuma Nr. 633/41 2. panta 1. punkta 4. apakšpunkts un pievienots 10. apakšpunkts. Saskaņā ar šo jauno apakšpunktu rūpnieciskā dizaina izstrādājumus, kuriem piemīt radošs raksturs un mākslinieciskā vērtība, aizsargā autortiesības. Likumdošanas dekrēts Nr. 95/2001 stājās spēkā 2001. gada 19. aprīlī.

20. Visi šie noteikumi tika iekļauti Itālijas Rūpnieciskā ipašuma kodeksā. It īpaši šī kodeksa 239. pantā tika pārņemts 10 gadu moratorijs, kas bija noteikts Likumdošanas dekrēta Nr. 95/2001 25.a pantā. Tāpat minētā kodeksa 44. pants ierobežoja autortiesību piešķirtās aizsardzības ilgumu līdz 25 gadiem pēc autora nāves iepriekšējo 70 gadu vietā.

21. Tomēr Eiropas Kopienų Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret Itālijas Republiku par Direktīvas 98/71 17. un 18. panta neievērošanu, jo, pēc Komisijas domām, 10 gadu ierobežojums un aizsardzības ilguma ierobežošana līdz 25 gadiem pēc autora nāves bija pretrunā šiem pantiem.

19. Ar 2001. gada 12. aprīļa Likumdošanas dekrētu Nr. 164, ar kuru tiek ieviesta Direktīva 98/71⁹, Likumdošanas dekrētā Nr. 95/2001 tika iekļauts 25.a pants, kurā ir paredzēts, ka 10 gadu laikā pēc šī dekrēta stāšanās spēkā aizsardzība, ko piešķir dizainparaugiem

22. Lai nodrošinātu atbilstību Eiropas Savienības tiesībām, Itālijas Republika pieņēma 2007. gada 15. februāra Dekrētlikuma Nr. 10 par Kopienas un starptautisko pienākumu piemērošanu 4. panta 4. punktu¹⁰. Šajā

8 — 2001. gada 4. aprīļa *GURI* Nr. 79, turpmāk tekstā — "Likumdošanas dekrēts Nr. 95/2001".

9 — 2001. gada 31. maija *GURI* Nr. 125.

10 — 2007. gada 15. februāra *GURI* Nr. 38.

tiesību normā ir paredzēts pagarināt rūpnieciskā dizaina darbu autortiesību aizsardzību līdz 70 gadiem, un ar to groza Itālijas Rūpnieciskā īpašuma kodeksa 239. pantu. Tādējādi saskaņā ar šo pantu rūpnieciskajiem dizainparaugiem piešķirtā aizsardzība Likuma Nr. 633/41 2. panta 1. punkta 10. apakšpunkta ar grozījumiem izpratnē neattiecas uz precēm, kas tika ražotas saskaņā ar dizainparaugiem, kuru aizsardzība bija beigusies līdz Likumdošanas dekrēta Nr. 95/2001 spēkā stāšanās brīdim.

II — Fakti un pamata lieta

23. *Flos* ir Itālijas sabiedrība, kas kopš 60. gadu sākuma darbojas augstas kvalitātes apgaismošanas aprikojuma nozarē. Tā apgalvoja, ka tai ir visas īpašuma tiesības uz slaveno *Arco* lampas modeli, kuru radīja itāļu dizaineri Akille [*Achille*] un Pjērs Džakomo Kastiljoni [*Pier Giacomo Castiglioni*].

24. *Flos* iebilst pret to, ka *Semeraro* no Ķīnas importēja un Itālijā pārdeva *FLUIDA* lampas modeli, ar kuru tiek atdarinātas visas *Arco* lampas stilistiskās un estētiskās raksturiezīmes, pārkāpjot *Flos* piederošās autortiesības uz šo lampu. *Flos* uzskata, ka *Semeraro* ir

pārkāpusi tās īpašumtiesības uz rūpniecisko dizainu, proti, *Arco* lampu, un līdz ar to ir pārkāpusi arī konkurences tiesības.

25. *Semeraro* apstrīdēja faktu, ka *Arco* modelim ir jebkāda mākslinieciska vērtība, kas ir priekšnosacījums, kurš saskaņā ar Likuma Nr. 633/41 2. panta 1. punkta 10. apakšpunktu ir jāizpilda, lai iegūtu autortiesību aizsardzību. Turklāt tā apstrīdēja apgalvojumu, ka abu lampu modeļiem būtu jebkāda ziņā līdzīga forma.

26. Jāprecizē, ka, tā kā *Arco* lampas modeļa aizsardzība bija beigusies saskaņā ar tajā laikā spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem, *Semeraro* varēja likumīgi to atdarināt.

27. *Assoluce* [*Associazione Nazionale delle Imprese degli Apparecchi di Illuminazione*] (Itālijas apgaismojuma ražotāju apvienība) iestājās tiesvedībā *Flos* atbalstam.

28. Pirms pamata prasības celšanas *Flos* cēla prasību par pagaidu noregulējumu, lūdzot konfiscēt *FLUIDA* lampu un aizliegt *Semeraro* no jauna importēt vai pārdot šīs lampas.

29. Ar 2006. gada 29. decembra rīkojumu Itālijas tiesa uzskatīja, ka uz *Arco* lampu attiecās autortiesības uz rūpnieciskajiem

dizainparaugiem un ka ar *FLUIDA* lampas modeli ir primitīvi atdarināta tās forma. Līdz ar to tiesa izdeva rīkojumu konfiscēt *FLUIDA* lampas un aizliedza *Semeraro* turpināt tās pārdot. Šis rīkojums tika apstiprināts apelācijas tiesvedībā.

30. *Tribunale di Milano* [Milānas tiesa] (Itālija) šaubās, vai tiesvedības laikā izdarītie secīgie tiesiskā regulējuma grozījumi ir saderīgi ar [Eiropas] Savienības tiesībām.

kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem šāda aizsardzība ir piešķirama, ietver arī tiesības liegt šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu aizsargājami ar autortiesībām, — aizsardzība ir beigusies līdz tiesību normu, ar kurām valsts tiesību sistēmā tika ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, spēkā stāšanās brīdim, ja tie nekad nav bijuši reģistrēti kā dizainparaugi vai ja attiecīgās reģistrācijas periods šajā datumā jau bija beidzies?

III — Prejudiciālie jautājumi

31. *Tribunale di Milano* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīvas 98/71 [...] 17. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot dalībvalsts likumu, ar kuru atbilstoši šai direktīvai šis valsts tiesību sistēmā tiek ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, šai dalībvalstij paredzētā rīcības brīvība patstāvīgi noteikt, kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem šāda aizsardzība ir piešķirama, ietver arī tiesības šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu
- 2) Noraidošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā — vai Direktīvas 98/71 [...] 17. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot dalībvalsts likumu, ar kuru saskaņā ar šo direktīvu valsts tiesību sistēmā tiek ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, šai dalībvalstij paredzētā rīcības brīvība patstāvīgi noteikt, kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem šāda aizsardzība ir piešķirama, ietver arī tiesības šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu

aizsargājami ar autortiesībām, — aizsardzība ir beigusies līdz tiesību normu, ar kurām valsts tiesību sistēmā tika ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, spēkā stāšanās brīdī, un tāpēc trešā persona bez dizainparaugu autortiesību īpašnieka atļaujas jau ir sākusi ražot un pārdot šīs valsts teritorijā uz šo dizainparaugu pamata izgatavotas preces?

autortiesību īpašnieka atļaujas — jau ir sākusi ražot un pārdot šīs valsts teritorijā uz šo dizainparaugu pamata izgatavotas preces, un ja šī aizsardzība tiek liegta uz būtisku laika periodu (10 gadiem)?”

IV — Analīze

- 3) Noraidošas atbildes uz pirmo un otro jautājumu gadījumā — vai Direktīvas 98/71 [..] 17. un 19. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, piemērojot dalībvalsts likumu, ar kuru atbilstoši šai direktīvai šīs valsts tiesību sistēmā tiek ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, šai dalībvalstij paredzētā rīcības brīvība patstāvīgi noteikt [šādas aizsardzības apjomu un piešķiršanas nosacījumus] ietver arī tiesības liegt šo aizsardzību attiecībā uz tiem dizainparaugiem, kuru — kaut arī tie atbilst nosacījumiem, lai būtu aizsargājami ar autortiesībām, — aizsardzība ir beigusies līdz tiesību normu, ar kurām valsts tiesību sistēmā tika ieviesta autortiesību aizsardzība attiecībā uz dizainparaugiem, spēkā stāšanās brīdī, ja trešā persona — bez dizainparaugu

32. Tāpat kā Komisija, es uzskatu, ka Direktīvas 98/71 19. pants neattiecas uz šo lietu. Šajā pantā ir vienīgi noteikts datums, līdz kuram dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, lai izpildītu šajā direktīvā paredzētās prasības, proti, 2001. gada 28. oktobri. Tomēr šajā lietā runa nav par to, vai Itālijas Republika noteiktajā termiņā ir transponējusi minēto direktīvu.

33. Pamata lietas strīds attiecas uz to, vai *Semeraro*, kas attiecīgajā laikā likumīgi ieguva tiesības ražot un pārdot *FLUIDA* lampas modeli, tagad ir spiesta apturēt šo ražošanu un pārdošanu tāpēc, ka valsts tiesību akti, ar kuriem transponēta Direktīva 98/71, atjaunoja autortiesības uz *Arco* lampas modeļa dizainparaugu, kura formas atdarina *FLUIDA* lampas modelis.

34. Iesniedzējtiesa it īpaši vēlas noskaidrot, vai šīs direktīvas 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, kurā ir paredzēts, ka dizainparaugi, kuru aizsardzība bija beigusies līdz tiesību normu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdī, nav aizsargājami ar autortiesībām.

*sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai fiksēts kādā noteiktā formā*¹¹.

35. Apstiprinošas atbildes gadījumā iesniedzējtiesa jautā, vai tas, ka trešā persona ir likumīgi ieguvusi tiesības ražot un pārdot precī, ar kuru tiek atdarinātas kāda atklātībā nodota modeļa formas, ietekmē aizsardzības, ko nodrošina autortiesības, piemērošanu attiecībā uz šo modeli un vai vajadzības gadījumā ir iespējams noteikt pārejas periodu, kurā šī aizsardzība tiek liegta.

37. Šajā direktīvā nav precizēts, vai uz dizainparaugu, kura aizsardzība ir beigusies līdz direktīvas spēkā stāšanās brīdī, attiecas šāda aizsardzība.

38. Tā kā minētās direktīvas 17. panta otrajā teikumā ir paredzēts, ka to, "kāda mērā un ar kādiem nosacījumiem [...] šādu aizsardzību piešķir, nosaka katra dalībvalsts", iesniedzējtiesa jautā, vai dalībvalstīm ir tāda rīcības brīvība, kas tām ļauj liegt aizsardzības, ko nodrošina autortiesības, piemērošanu dizainparaugam, kura aizsardzība ir beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kuriem transponēta Direktīva 98/71, spēkā stāšanās brīdī.

A — *Par autortiesību piemērošanu dizainparaugiem, kas nodoti atklātībā pirms Direktīvas 98/71 stāšanās spēkā*

39. Es tā nedomāju turpinājumā izklāstīto iemeslu dēļ.

36. Direktīvas 98/71 17. pantā ir paredzēts, ka dizainparaugs, ko aizsargā dizainparauga tiesības, kuras reģistrētas dalībvalstī vai attiecībā uz dalībvalstī, ir aizsargājams arī ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem autortiesību jomā,

40. No sagatavošanas materiāliem, kuru rezultātā tika izstrādāta Direktīva 98/71, izriet, ka šīs direktīvas mērķis ir saskaņot valstu tiesību aktus dizainparaugu jomā tā, lai šie

¹¹ — Mans izcēlums.

tiesību akti kļuva savstarpēji saderīgi attiecībā uz to visnozīmīgākajiem elementiem, kā arī saderīgi ar gaidāmo Kopienas aizsardzības sistēmu¹².

41. Turklāt ir precizēts, ka minēto tiesību aktu tuvināšanai nav jāaptver visi valsts tiesību aktu aspekti, bet pietiek, ja tiek tuvinātas raksturiezīmes, kas ir nepieciešamas īpašas valsts aizsardzības un Kopienas aizsardzības līdzāspastāvēšanai attiecībā uz dizainparaugiem, it īpaši tās, kas attiecas uz aizsardzības apjomu un ilgumu¹³.

42. Tāpat šajos sagatavošanas materiālos ir norādīts, ka “nav iemesla iejaukties tādās jomās kā spēkā esošās valsts tiesību normas attiecībā uz oficiālajām procedūrām un pārbaudi, kuru mērķis ir noteikt, vai ir izpildīti noteikumi aizsardzības piešķiršanai”¹⁴. Manuprāt, šī iemesla dēļ Direktīvas 98/71 17. panta otrajā teikumā ir paredzēts, ka to, kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem, ietverot prasīto originalitātes līmeni, piešķir aizsardzību atbilstīgi autortiesību tiesību aktiem, nosaka katra dalībvalsts.

43. Turpretī autortiesību aizsardzības termiņš un tās piemērošana laikā Eiropas Savienības līmenī tika saskaņota ar Direktīvu 93/98, kas bija spēkā faktu pamata lietā rašanās laikā¹⁵.

44. Saskaņā ar Direktīvu 93/98 šī aizsardzība ir spēkā autora mūža laikā un 70 gadus pēc viņa nāves¹⁶. Turklāt šīs direktīvas 10. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šis termiņš attiecas uz visiem darbiem un tiesību objektiem, ko minētās direktīvas spēkā stāšanās dienā aizsargā vismaz viena dalībvalsts.

45. Līdz ar to es uzskatu, ka Direktīvas 98/71 17. pants ir jāskata kopā ar Direktīvas 93/98 noteikumiem un it īpaši tās 10. panta 2. punktu.

46. Tiesa jau ir interpretējusi šo tiesību normu lietā, kas attiecās uz kāda skaņdarba autortiesību atjaunošanu.

12 — Skat. priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par dizainparaugu tiesisko aizsardzību 1.4. punktu (COM(93) 344, galīgā redakcija).

13 — Skat. šī priekšlikuma 1.5. punktu.

14 — Turpat.

15 — Direktīvu 93/98 kodificēja ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvu 2006/116/EK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem (OV L 372, 12. lpp.).

16 — Skat. minētās direktīvas 1. panta 1. punktu.

47. Savā 1999. gada 29. jūnija spriedumā lietā *Butterfly Music*¹⁷ Tiesa nolēma, ka no minētās tiesību normas skaidri izriet, ka Direktīvā 93/98 paredzēto aizsardzības termiņu sekas var būt tādas, ka dalībvalstīs, kuru tiesību aktos ir paredzēts īsāks aizsardzības termiņš, atklātībā nodotu darbu un tiesību objektu aizsardzību atjauno¹⁸.

48. Tiesa norāda, ka šāds risinājums ir pieņemts, lai pēc iespējas drīzāk sasniegtu mērķi — saskaņot valstu tiesību aktus, kas regulē autortiesību aizsardzības termiņus, un izvairītos no tā, ka atsevišķās dalībvalstīs dažas tiesības ir dzēstas, bet citās dalībvalstīs tās tiek aizsargātas¹⁹.

49. Es uzskatu, ka šī judikatūra ir transponējama šajā lietā.

50. Viens no galvenajiem jaunieguvumiem no Direktīvas 98/71 ir tas, ka tika noteikts princips par reģistrētu dizainparaugu īpašās aizsardzības apvienošanu ar aizsardzību, ko nodrošina autortiesības, lai izdzēstu atšķirības, kādas pastāv šajā jomā spēkā esošajos valstu tiesību aktos. Sagatavošanas materiālos

Komisija norādīja, ka šī aizsardzības apvienošana attiecībā uz dizainparaugiem ir obligāta un ka tas nozīmē, ka gadījumā, ja valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka aizsardzību atbilstīgi autortiesību aktiem nevar apvienot ar aizsardzību, kas paredzēta īpašajos tiesību aktos, kuri attiecas uz dizainparaugiem, vai ka to var apvienot tikai ar zināmiem noteikumiem, šie valsts tiesību akti ir jāgroza²⁰.

51. Tādējādi reģistrētu dizainparaugu īpašās aizsardzības apvienošana ar aizsardzību, ko nodrošina autortiesības, nav kāda dalībvalstīm piešķirta iespēja, bet gan mērķis, kas ir jāsasniedz, lai izslēgtu dažādu valstu tiesību aktos pastāvošās atšķirības.

52. Manuprāt, šis mērķis nebūtu sasniedzams, ja dalībvalstīm būtu atstāta iespēja piemērot vai nepiemērot autortiesību aizsardzību attiecībā uz neaizsargātajiem dizainparaugiem. Tam sekas būtu tādas, ka dizainparaugu, kas radīts pirms Direktīvas 98/71 stāšanās spēkā, dažās dalībvalstīs aizsargātu, bet citās ne. Šādā gadījumā atšķirības, kuras ar šo direktīvu ir paredzēts izslēgt, turpinātu pastāvēt un ietekmētu tirdzniecību starp

17 — C-60/98 (*Recueil*, I-3939. lpp.).

18 — Turpat (18. punkts).

19 — Turpat (20. punkts).

20 — Skat. 12. zemsvitras piezīmē minētā priekšlikuma direktīvai 18. pantu.

dalībvalstīm. Turklāt tas būtu pretrunā Direktīvas 93/98 galvenajam mērķim saskaņot autortiesību aizsardzības termiņu un piemērošanu laikā²¹.

B — *Trešo personu likumīgi iegūtu tiesību ietekme uz aizsardzības, ko nodrošina autortiesības, piemērošanu dizainparaugiem, kuru aizsardzība ir beigusies līdz Direktīvas 98/71 spēkā stāšanās brīdim*

53. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Butterfly Music* rastais risinājums man šķiet vienīgais, kas spēj nodrošināt Direktīvas 98/71 vienveidīgu piemērošanu visā [Eiropas] Savienības teritorijā.

56. Jau tika secināts, ka, pēc manām domām, dizainparaugu aizsardzība ar autortiesībām ir spēkā, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts, un tā ir spēkā pat tad, ja Direktīvas 98/71 spēkā stāšanās dienā šie dizainparaugi nebija aizsargāti.

54. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, es uzskatu, ka Direktīvas 98/71 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, kurā ir paredzēts, ka attiecībā uz dizainparaugiem, kura aizsardzība bija beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdī, nav piemērojama autortiesību aizsardzība.

57. Ar otro un trešo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai nav jābūt otrādi un vai vismaz nav jānosaka pārejas periods, kurā šī aizsardzība tiktu liegta gadījumos, kad tāda trešā persona kā *Semeraro* ir likumīgi ražojusi un pārdevusi dizainparaugu, ar kuru tiek atdarinātas kāda cita atklātībā nodota dizainparauga formas.

55. Tātad ir jāatbild uz jautājumu, vai tas, ka trešās personas ir likumīgi ražājušas un pārdevušas precī, kas atveido kāda neaizsargāta dizainparauga formas, ietekmē aizsardzības, ko nodrošina autortiesības, piemērošanu attiecībā uz šo dizainparaugu.

58. Direktīvā 98/71 nav precizēts, kādu ietekmi autortiesību piemērošana var radīt uz tiesībām, ko trešās personas ieguvušas, pirms stājās spēkā valsts tiesību normas, ar kurām transponēta šī direktīva.

59. Manuprāt, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi, ir vēlreiz jāatsaucas uz Direktīvas 93/98 noteikumiem, kas regulē

21 — Skat. šīs direktīvas preambulas otro apsvērumu.

aizsardzības, ko nodrošina autortiesības, piemērošanas laikā nosacījumus, it īpaši šīs direktīvas 10. panta 3. punktu.

attiecīgus darbus laikā, kad šādi darbi bijuši sabiedrības īpašums”²².

60. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka Direktīva 93/98 neskar nevienu izmantošanas gadījumu, kas noticis līdz tās spēkā stāšanās dienai, un ka dalībvalstis pieņem nepieciešamos noteikumus, lai it īpaši aizsargātu trešo personu iegūtās tiesības.

62. Pēc tam Tiesa norāda, ka šajā direktīvā ir noteikta iespēja atjaunot dzēstās autortiesības un blakustiesības, neskarot izmantošanas gadījumus, kas notikuši līdz tās spēkā stāšanās dienai, un atstājot dalībvalstīm pienākumu pieņemt noteikumus, lai aizsargātu trešo personu iegūtās tiesības²³.

61. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Butterfly Music*, nospriedusi, ka minētajā direktīvā paredzēto aizsardzības termiņu piemērošana var izraisīt aizsardzības atjaunošanu attiecībā uz neaizsargātiem dizainparaugiem, Tiesa atgādina, ka Direktīvas 93/98 preambulas divdesmit septītajā apsvērumā ir paredzēts, ka “iegūtu tiesību un likumīgi pamatotu cērību ievērošana pieder pie Kopienas juridiskās kārtības [un ka] dalībvalstis, saskaņā ar šo direktīvu atjaunojot autortiesības un blakustiesības, cit[u] starpā var paredzēt to, ka noteiktos apstākļos nepiedzen maksājumus no personām, kas labticīgi izmantojušas

63. Tiesa atgādina, ka likumi, kas groza tiesību normu, ir piemērojami, ja nav paredzētas atkāpes, attiecībā uz tādu situāciju sekām nākotnē, kas ir radušās laikā, kas bija spēkā grozītais likums. Ja autortiesību un blakustiesību atjaunošana neietekmē izmantošanas gadījumus, ko trešā puse ir galīgi īstenojusi līdz šīs atjaunošanas iestāšanās dienai, to nevar uzskatīt par tādu, kam būtu atpakaļejošs spēks. Turpretim tās piemērošana ne līdz galam atrisinātu situāciju radītām sekām nākotnē nozīmē, ka tā ietekmē trešās personas tiesības turpināt tādu skaņas datu nesēju izmantošanu, kuru jau saražotie eksemplāri minētajā datumā vēl nav pārdoti un laisti apgrozībā tirgū²⁴.

22 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Butterfly Music* (22. punkts).

23 — Turpat (23. punkts).

24 — Turpat (24. punkts).

64. Tiesa arī atgādina, ka tiesiskās palāvības principu nedrīkst attiecināt tik plaši, lai, vispārīgi raugoties, kavētu jaunu tiesību aktu piemērošanu agrāko tiesību aktu ietvaros radītu situāciju sekām nākotnē²⁵.

65. Tāpēc Tiesa uzskatīja, ka ierobežota termiņa noteikšana, kura laikā trešās puses, kas bija likumīgi pavairojušas un pārdevušas skaņu datu nesējus, attiecībā uz kuriem izmantošanas tiesības bija beigušās saskaņā ar iepriekš spēkā esošiem tiesību aktiem, var šos datu nesējus izplatīt, atbilst Direktīvas 93/98 prasībām²⁶. Šāds posms atbilst, pirmkārt, dalībvalstīm uzliktajam pienākumam veikt pasākumus, lai aizsargātu trešo personu iegūtās tiesības, un, otrkārt, nepieciešamībai piemērot jaunus autortiesību un blakustiesību aizsardzības termiņus minētās direktīvas noteiktajā dienā, kas arī ir tās galvenais mērķis²⁷.

66. Manuprāt, šāda argumentācija ir jāpieņem arī šajā lietā.

67. Ir jācenšas līdzsvarot, pirmkārt, to, lai tiktu ievērots viens no Direktīvas 98/71 galvenajiem mērķiem, tas ir, aizsardzības atbilstīgi

autortiesību tiesību aktiem piemērošana dizainparaugiem, un, otrkārt, nepieciešamību garantēt tiesības, ko trešās puses bija labticīgi ieguvušas, pirms stājās spēkā valsts tiesību normas, ar kurām transponēta šī direktīva. Intelektuālais īpašums būtībā ir joma, kurā ir jānodrošina tādu interešu līdzaspastāvēšana, kas nereti šķiet ļoti pretējas. Ir būtiski sekmēt jaunradi, garantējot, ka darbi vai dizainparaugi tiks aizsargāti pret jebkāda veida viltojumiem. Tāpat ir svarīgi nodrošināt atbilstīgu konkurenci šāda veida tirgū, lai Eiropas Savienības pilsoņi varētu izmantot jaunrades sniegtos labumus gan tehnoloģiju, gan informācijas, gan arī dizaina jomā.

68. Saskaņā ar šo secinājumu 63. punktā minēto judikatūru autortiesību piemērošana dizainparaugiem, kura aizsardzība bija beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kurām transponēta Direktīva 98/71, spēkā stāšanās brīdī, nedrīkst ietekmēt situācijas, kuras bija galīgi noteiktas pirms šīs dienas. Līdz ar to, manuprāt, tas nozīmē, ka autortiesības, ko saņēmušas *Arco* modeļa lampas, nevar attiekties uz *FLUIDA* lampām, kas ir ražotas un laistas apgrozībā tirgū pirms minētās dienas.

69. Turpretim, tā kā dalībvalstīm ir noteikta rīcības brīvība, vērtējot trešo personu iegūtu

25 — Turpat (25. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 — Turpat (26. punkts).

27 — Turpat (27. un 28. punkts).

tiesību aizsardzību,²⁸ valsts kompetentās iestādes var paredzēt pārejas periodu, kurš sākas dienā, kurā stājas spēkā tiesību normas, ar kurām transponēta Direktīva 98/71, un kura laikā trešās puses, kas ir likumīgi ieguvušas tiesības pārdot preci, ar kuru tiek atdarināts dizainparaugs, kurš ir laists atklātībā pirms šī datuma, var turpināt pārdot šo preci.

70. Savos apsvērumos *Flos* turklāt norāda, ka “šķiet pieļaujami, ka tiktu paredzēti pārejas noteikumi, kas mazinātu pēkšņumu, ar kādu notiek pāreja uz aizsardzību, pamatojoties uz autortiesībām, kas izriet no Direktīvas 98/71 īstenošanas”.

71. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Butterfly Music* Tiesa precizēja, ka pārejas perioda termiņam ir jābūt saprātīgam²⁹. Ir jāņem vērā ne tikai labticīgo trešo pušu likumīgās intereses, bet arī autortiesību īpašnieku intereses, kā arī mērķis, ko tiecas sasniegt ar attiecīgajiem tiesību aktiem.

72. Manuprāt, iesniedzējtiesai, *in concreto* novērtējot šīs lietas situāciju, būs jāņem vērā

vairāki fakti, lai vajadzības gadījumā novērtētu nepieciešamību noteikt pārejas posmu, kura laikā *Arco* lampām nepiemēro aizsardzību, ko nodrošina autortiesības.

73. Jau tika konstatēts, ka Direktīvas 98/71 17. pantā nav precizēts, vai dizainparaugiem, kas nodoti atklātībā pirms tās stāšanās spēkā, ir piemērojama aizsardzība, ko nodrošina autortiesības.

74. Atgādinu, ka vispirms Itālijas tiesību aktos, ar kuriem transponēta Direktīva 98/71, bija paredzēts 10 gadu pārejas posms, kura laikā atklātībā nodotiem dizainparaugiem nepiemēro aizsardzību, ko nodrošina autortiesības. Pēc tam, kad Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru, Itālijas likumdevējs no jauna grozīja šos tiesību aktus, un tagad tajos ir paredzēts, ka aizsardzību, ko nodrošina autortiesības, nepiemēro dizainparaugiem, kuru aizsardzība bija beigusies līdz Likumdošanas dekrēta Nr. 95/2001, ar kuru transponēta Direktīva 98/71, spēkā stāšanās brīdim.

75. Ņemot vērā šos faktus un to, ka šajā direktīvā nekas nav teikts par neaizsargātiem dizainparaugiem, es uzskatu, ka šīs direktīvas

28 — Turpat (23. punkts).

29 — Turpat (27. punkts).

stāšanās spēkā valsts tiesību sistēmā varēja radīt *Semeraro* vadītājam tiesisku palāvību uz to, ka saglabāsies tajā laikā spēkā esošie valsts tiesību akti, proti, ka arī turpmāk visas tiesības attiecībā uz *Arco* lampu būs dzēstas un ka līdz ar to sabiedrība varēs turpināt ražot un pārdot *FLUIDA* lampas.

uzņēmumu saimnieciskās intereses, kas labticīgi ieguldījuši līdzekļus tādu dizainparaugu ražošanā, ar kuriem ir atdarināti dizainparaugi, kuru aizsardzība ir beigusies līdz Direktīvas 98/71 spēkā stāšanās brīdim. Faktiski runa ir par to, ka ir jāaizsargā šie uzņēmumi, kuru saimnieciskā darbība pēkšņi kļūst nelikumīga šīs direktīvas transponēšanas dēļ.

76. Manuprāt, uzņēmēji varēja pamatotī apšaubīt tādu Direktīvas 98/71 17. panta interpretāciju, kādu es ierosinu Tiesai, proti, ka dizainparaugiem, kuru aizsardzība ir beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdim, tiks piemērota aizsardzība, ko nodrošina autortiesības.

79. Tomēr es atgādinu, ka šī pārejas perioda sekas arī nedrīkst būt tādas, kas kavē jaunu tiesību aktu piemērošanu agrāko tiesību aktu ietvaros radītu situāciju sekām nākotnē³⁰.

77. Savukārt attiecībā uz pārejas perioda termiņu iesniedzējtiesa jautā, vai ir atbilstīgi noteikt 10 gadu termiņu, kā to sākotnēji bija paredzējis Itālijas likumdevējs.

80. Lietā, kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums lietā *Butterfly Music*, Tiesa atzina, ka trīs mēnešu termiņš, kura laikā trešās puses, kas likumīgi ieguvušas tiesības, var izplatīt skaņas datu nesējus, ir uzskatāms par saprātīgu, ņemot vērā sasniedzamo mērķi un apstākļus, kādos notikusi Direktīvas 93/98 transponēšana. Šis termiņš var šķist ļoti īss un bargs, bet patiesībā, kā Tiesa norādīja, šajā transponēšanā šīm trešām personām bija paredzēts apmēram gads pēc šīs direktīvas spēkā

78. Manuprāt, pārejas perioda termiņam ir jābūt pietiekami ilgam, lai nodrošinātu to

30 — Turpat (25. un 28. punkts).

stāšanās dienas, kura laikā tās varēja turpināt pārdot attiecīgos skaņas datu nesējus³¹.

84. Manuprāt, šajā termiņā ir līdzsvarota trešo pušu likumīgi iegūto tiesību ievērošana un nepieciešamība nodrošināt vienu no Direktivas 98/71 mērķiem, tas ir, autortiesību piemērošanu dizainparaugiem.

81. Runājot par šo lietu, man šķiet, ka 10 gadu termiņš attiecībā uz 70 gadus ilgu aizsardzību pēc autora nāves ir pārāk ilgs. Turklāt Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret Itālijas Republiku tieši tāpēc, ka valsts tiesību aktos bija paredzēts 10 gadu pārejas posms.

85. Tātad iesniedzējtiesai būs jāņem vērā šīs lietas apstākļi un attiecīgo tiesību aktu mērķi, lai novērtētu, kādā mērā ir jānosaka saprātīgs pārejas periods, lai nodrošinātu trešo pušu iegūto tiesību aizsardzību.

82. Turpretī es sliecos uzskatīt, ka termiņš, kas bija *Semeraro* rīcībā no 2001. gada 28. oktobra, dienas, līdz kurai dalībvalstīm bija jāveic pasākumi, lai izpildītu Direktīvas 98/71 prasības³², līdz 2006. gada 29. decembrim, dienai, kurā Itālijas tiesa izdeva rīkojumu konfiscēt *FLUIDA* lampas un aizliegt *Semeraro* tās tirgot, ir saprātīgs termiņš.

83. Šajā laika periodā, kas nedaudz pārsniedz piecus gadus, *Semeraro* varēja šīs lampas ražot un laist apgrozībā tirgū.

86. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es uzskatu, ka Direktīvas 98/71 17. pantam nav pretrunā tāda saprātīga pārejas perioda noteikšana, kura laikā personas, kas varēja likumīgi ražot un pārdot precī, ar kuru ir atdarināta tāda dizainparauga formas, kura aizsardzība ir beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdī, var turpināt pārdot šo precī.

31 — Turpat (27. un 28. punkts).

32 — Skat. šīs direktīvas 19. panta 1. punktu.

V — Secinājumi

87. Pamatojoties uz visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem, es iesaku Tiesai sniegt *Tribunale di Milano* šādu atbildi:

- “1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīvas 98/71/EK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību aktu, kurā ir paredzēts, ka uz dizainparaugiem, kuru aizsardzība ir beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdī, neattiecas aizsardzība, ko nodrošina autortiesības;
- 2) Direktīvas 98/71 17. pantam nav pretrunā tāda saprātīga pārejas perioda noteikšana, kura laikā personas, kas varēja likumīgi ražot un pārdot preci, ar kuru tiek atdarinātas tāda dizainparauga formas, kura aizsardzība ir beigusies līdz valsts tiesību aktu, ar kurām transponēta šī direktīva, spēkā stāšanās brīdī, var turpināt pārdot šo preci.”